

Oponentský posudek na bakalářskou práci Terezy Daňkové: Pastva ovcí jako kontroverzní nástroj ochrany přírody

Hlavním cílem práce bylo zhodnotit vliv pastvy (především ovcí) na cílové druhy či společenstva v ochraně přírody. Autorka se snaží zhodnotit vliv pastvy na krajinu v historickém kontextu, podává základní přehled typů pastvy i pastevních zvířat. V hlavním těle práce pak stručně rozebírá zdokumentované pozitivní i negativní vlivy pastvy na složení a strukturu vegetace, biodiverzitu i početnosti cílových organismů.

Práce na mě působila dosti zmateným způsobem. Především je pojata příliš široce a nezbyl prostor na hlubší analýzu, kterou bych v práci očekával. Za pozitivní považuji to, že si autorka udělala v problematice základní pořádek, pro člověka alespoň trochu znalého problematiky se ovšem najde jen velmi málo nových informací, polemik nebo kontroverzí. Až do strany 18 bych text úplně zahodil, nebo naprosto zásadně zestručnil do úvodu o rozsahu max. 1,5 strany. Texty se týkají problematiky pouze okrajově. Celkové vyznění práce tak nepůsobí vědecky, spousta pasáží jsou pojednání na úrovni středoškolské seminární práce.

Dalším dosti zásadním nedostatkem je, že autorka pracovala pouze s několika původními vědeckými pracemi, které skutečně dokumentují vliv pastvy ovcí. Spousta informací je přejatých, netýkají se originálních výsledků a jejich povaha je spíše obecná. Zde bych si dovolil položit první otázku – skutečně je tak málo vědeckých článků, které dokumentují vliv pastvy ovcí na vegetaci, společenstva nebo jednotlivé druhy? Jak moc Tvoje rešerše byla důkladná?

V hlavní části práce už nacházíme fragmenty vědecky podložených úvah a závěrů. Přesto je text roztříštěn a čtenář se v podstatě nedozví, co je na ovcích tak kontroverzního. Rád bych se tedy zeptal – v čem je pastva riziková obecně a v čem je specificky riziková pastva právě ovcí? Jaké parametry pastvy jsou obecně důležité a teprve v druhém sledu je možné do detailu uvažovat o tom, zda pást pomocí koz nebo ovcí, nebo jaké plemeno ovcí by bylo vhodnější? V čem jsou tato rizika umocněna, pokud se jedná o regulační pastvu, tedy údržbu cenných společenstev?

V práci mi chybí zásadní věc, která je málokdy zohledňována při hodnocení vlivu pastvy na travní společenstva. Není celkem divu, že na aktuálně pasených plochách je diverzita či početnost organismů nižší. Jedná se o disturbanci, stejně jako oheň, kosení nebo pojezdy vozidel, která má lokálně a dočasně negativní vliv. Pastvina je vždy pro biodiverzitu nejlepší po přesunutí zvířat jinam. Hodnocení vlivu pastvy tedy musí mít různé časové roviny – buď v rámci sezóny nebo mezi sezónami. Existují práce, které by toto detailněji hodnotily a porovnávaly z tohoto pohledu třeba různé druhy dobytka? Já si nemyslím, že v tomto aspektu by měly být ovce výrazně jiné, jejich specificky negativní vliv je spíše dočasný v době pasení – tedy že např. přednostně žerou kvetoucí rostliny.

Zajímá mě Tvůj názor na „paradox pastvy“ – tedy že nejzávažnější druhy dnes nacházíme často na bývalých pastvinách (navíc zjevně ovčích!), přestože tu probíhala normální a zjevně i dosti intenzivní pastva, jejíž cílem rozhodně nebyla ochrana přírody. A Ty teď píšeš, že na takových lokalitách s hořci, vstavači nebo modrásky může být pastva velice riziková. Tak v čem je vlastně ten problém?

Přestože práce shrnuje hlavní problematické parametry pastvy ovcí, celkově text spíše nepůsobí vědeckým dojmem. Autorce se nepodařilo shromáždit dostatek primárních zdrojů, které by umožnily hlubší analýzu a polemiku. Některé pasáže, spíše v druhé polovině práce lze pochválit, i jim ovšem chybí lepší struktura i zacílení. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ohodnotit stupněm dobře (3).

